

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ**

**ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА**

Захист і карантин рослин

Першого рівня вищої освіти
За спеціальністю 202 Захист і карантин рослин
Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

Затверджено вченою радою факультету

Голова вченої ради Маренич М.М.
(протокол № 1, від 3 вересня 2019 р.)

Програма атестації
Вводиться в дію з 1 вересня 2019 р.

Декан Маренич М.М.
(розпорядження № від вересня 2019 р.)

Полтава, 2019

I. Преамбула

Програма атестації здобувачів вищої освіти. Освітньо-професійна програма «Захист і карантин рослин» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 202 Захист і карантин рослин галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство.

1. ВНЕСЕНО кафедрою захист рослин Полтавської державної аграрної академії 2 вересня 2019 р. протокол № 1.

2. РОЗРОБНИКИ:

1. Маренич Микола Миколайович, к. с.-г. н., доцент
2. Писаренко Віктор Микитович, д. с.-г. н., професор
3. Піщаленко Марина Анатоліївна, к. с.-г. н., доцент
4. Поспєлова Ганна Дмитрівна, к. с.-г. н., доцент
5. Коваленко Нінель Павлівна, к. с.-г. н., доцент

2. ВВЕДЕНО ВПЕРШЕ

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Вимоги до атестації здобувачів вищої освіти	4
2. Вимоги до атестаційного екзамену	5
3. Вимоги до кваліфікаційної роботи	7
4. Оцінювання рівня якості підготовки	9
5. Порядок присвоєння кваліфікації	11
6. Перелік нормативних документів, на яких базується програма атестації	11

Вступ

«Програма атестації здобувачів вищої освіти. Освітньо-професійна програма «Захист і карантин рослин» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 202 Захист і карантин рослин галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство (далі – Програма атестації) це унормовані та регламентовані методики, призначені для кількісного та якісного оцінювання відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти, що пройшли підготовку за освітньо-професійною програмою «Захист і карантин рослин» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 202 Захист і карантин рослин галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство, рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ступеня «бакалавр» галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство спеціальності 202 Захист і карантин рослин та відповідною освітньо-професійною програмою.

Програма атестації встановлює:

- основні вимоги до атестації здобувачів вищої освіти;
- принципи формування і реалізації системи засобів атестації здобувачів вищої освіти;
- процедури та методи проектування регламентованих засобів контролю ступеня досягнення кінцевої мети освітньо-професійної підготовки здобувачів вищої освіти;
- процедури та форми організації кваліфікаційних випробувань;
- процедури та критерії оцінювання якості вищої освіти.

Вимоги до атестації здобувачів вищої освіти

1.1. Атестація здобувачів вищої освіти – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю 202 Захист і карантин рослин галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство для першого рівня вищої освіти та освітньо-професійною програмою «Захист і карантин рослин» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 202 Захист і карантин рослин галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство. Атестація здійснюється відкрито і гласно.

1.2. Атестація здійснюється на підставі оцінювання якості засвоєння освітньо-професійної програми, рівня досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей бакалавра з захисту і карантину рослин.

1.3. Принципами формування і реалізації методик, призначених для кількісного та якісного оцінювання рівня досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей осіб, які пройшли підготовку за освітньо-професійною програмою «Захист і карантин рослин» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 202 Захист і карантин рослин галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство є: уніфікація, комплексність, взаємозамінність та взаємодоповненість, актуальність, інформативність,

дієвість, індивідуальність, диференційованість, об'єктивність і відкритість, єдність вимог, предметність, інноваційність, валідність, варіативність.

1.4. Атестація здійснюється відповідно до вимог стандарту вищої освіти за спеціальністю 202 Захист і карантин рослин галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство для першого рівня вищої освіти та освітньо-професійної програми «Захист і карантин рослин» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 202 Захист і карантин рослин галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство у формі захисту кваліфікаційної роботи та атестаційного екзамену.

1.5. У процесі атестації визначається рівень здатності розв'язувати спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері захисту і карантину рослин або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

1.6. Атестація здобувачів вищої освіти щодо встановлення фактичної відповідності рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ступеня «бакалавр» галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство спеціальність 202 Захист і карантин рослин і освітньо-професійної програми «Захист і карантин рослин» здійснюється Екзаменаційною комісією (далі – ЕК) з цього фаху, голова якої затверджується наказом ректора Полтавської державної аграрної академії.

Вимоги до атестаційного екзамену

2.1. Атестаційний екзамен повинен забезпечувати оцінювання рівня досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 202 Захист і карантин рослин галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство для першого рівня вищої освіти та освітньо-професійною програмою «Захист і карантин рослин» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 202 Захист і карантин рослин галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство.

2.2. Атестаційний екзамен передбачає виконання комплексу атестаційних завдань.

Засобами оцінювання рівня досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей є тестові завдання.

2.3. Форма проведення атестаційного екзамену – тестування (з використанням засобів інформаційних технологій).

2.4. Інформаційною базою формування засобів об'єктивного контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки є зміст програм навчальних дисциплін, що формують результати навчання та систему компетентностей бакалавра із захисту і карантину рослин і виносяться на атестацію.

2.5. Засоби об'єктивного контролю формуються шляхом структурної композиції змісту навчальних дисциплін, що формують результати навчання та систему компетентностей фахівця і виносяться на атестацію (наведені у навчальному плані підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-

професійною програмою «Захист і карантин рослин» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 202 Захист і карантин рослин галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство).

2.6. Під час атестаційного екзамену здобувач вищої освіти повинен продемонструвати належний рівень досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей, що визначені стандартом вищої освіти за спеціальністю 202 Захист і карантин рослин галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство для першого рівня вищої освіти та освітньо-професійною програмою «Захист і карантин рослин» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 202 Захист і карантин рослин галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство.

2.7. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання правил і процедури проведення атестаційного екзамену шляхом:

- уніфікації умов проведення, засобів оцінювання, методик оброблення результатів та форм їхнього подання;
- інформаційно-консультаційної та психологічної підготовки здобувачів вищої освіти до атестаційного екзамену;
- використання критеріїв об'єктивного оцінювання.

2.8. Комплекс засобів оцінювання формується випусковою кафедрою самостійно та за кількісними і якісними параметрами повинен бути презентативним, охоплювати увесь масив Програми атестаційного екзамену, затвердженої в установленому порядку.

2.9. Програма атестаційного екзамену формується відповідно до освітньо-професійної програми «Захист і карантин рослин» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 202 Захист і карантин рослин галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство, містить: вступ (розкривається мета та зміст програми) та зміст навчальних дисциплін циклу професійної підготовки бакалавра із захисту і карантину рослин, що виносяться на атестацію, в т. ч. список рекомендованих джерел.

2.10. Програма атестаційного екзамену за освітньо-професійною програмою «Захист і карантин рослин» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 202 Захист і карантин рослин галузь знань 20 Аграрні науки і продовольство відтворює основні функціональні складові компетентнісної моделі фахівця, відповідає принципам валідності, наукової насиченості, інформативності, інноваційності, націлена на вирішення спеціалізованих завдань та практичних проблем у сфері захисту і карантину рослин або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

2.11. Випускова кафедра забезпечує членів ЕК алгоритмізованими рішеннями атестаційних завдань з фонду засобів оцінювання.

Вимоги до кваліфікаційної роботи

3.1. Кваліфікаційна робота є підсумковою кваліфікаційною роботою, яка дає змогу виявити рівень засвоєння здобувачами вищої освіти, що пройшли підготовку за освітньо-професійною програмою «Захист і карантин

рослин» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 202 Захист і карантин рослин галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство, теоретичних знань та практичної підготовки, здатності до самостійної роботи за спеціальністю на первинних посадах, відповідно до узагальненого об'єкта діяльності.

3.2. Мета кваліфікаційної роботи – дослідження проблеми у сфері захисту і карантину рослин, що передбачає застосування теоретичних засад та наукових методів при проведенні досліджень.

3.3. Кваліфікаційна робота, як метод оцінювання рівня якості підготовки, має продемонструвати, що бакалавр володіє системою спеціальних знань, які здобуті у процесі навчання та практичної підготовки на рівні новітніх досягнень науки у предметній області діяльності, що є запорукою його наукового мислення та творчої професійної, а для кваліфікаційних робіт освітнього ступеня бакалавр - і науково-дослідницької діяльності, та вміє:

- розв'язувати спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері захисту і карантину рослин або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

- працювати з інформаційними джерелами (законодавчими і нормативними документами, науковою спеціальною літературою, у тому числі виданою іноземними мовами, матеріалами Інтернету та Інтранету, даними звітності);

- викладати матеріал логічно та аргументовано;

- використовувати новітні дидактичні технології і методи;

- опановувати сучасні наукові методи для проведення теоретичних і емпіричних досліджень;

- аналізувати та обґрунтовувати результати експериментальної роботи у предметній сфері наукових досліджень;

- робити висновки щодо результатів проведених досліджень.

- використовувати набуті навички для розроблення пропозицій і обґрунтування рекомендацій з предмета дослідження;

3.4. Виклад змісту кожного питання кваліфікаційної роботи має бути цілісним, логічним, доказовим і пояснювальним та науково аргументованим. Кваліфікаційна робота повинна відповідати таким вимогам і містити:

- системний аналіз проблеми відповідно до предмета наукового дослідження;

- реальні обґрунтовані пропозиції щодо розв'язання спеціалізованих завдань та проблем у сфері захисту і карантину рослин, актуальні для впровадження у практику;

- бути належно оформленою і мати усі необхідні супровідні документи.

3.5. Кваліфікаційна робота виконується на матеріалах лабораторних і польових досліджень, направлених на вирішення актуальної проблеми в сфері захисту і карантину рослин.

3.6. Тема кваліфікаційної роботи має відображати проблематику у

сфері захисту і карантину рослин, конструюватися на основі нормативного змісту підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованого у результатах навчання, що формують складові професійної компетентності бакалавра.

3.7. За структурою кваліфікаційна робота містить: вступ, основну частину (3 розділи, кожний з яких може мати підрозділи), висновки, список використаних джерел, додатки.

3.8. Кваліфікаційна робота виконується обсягом 2,0-2,5 авторських аркушів (35-40 сторінок), кількість використаних джерел – 35-40. До обсягу кваліфікаційної роботи не включають список використаних джерел та додатки. Допускається відхилення в межах $\pm 10\%$.

3.9. Процедурні вимоги щодо виконання, оформлення кваліфікаційної роботи, її супровідних документів та захисту в ЕК наведені у Методичних рекомендаціях до виконання кваліфікаційної роботи здобувачами ступеня вищої освіти «бакалавр» за освітньо-професійною програмою «Захист і карантин рослин» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 202 Захист і карантин рослин галузі знань 20 Агрономічні науки та продовольство.

3.10. Оформлення кваліфікаційної роботи має відповідати загальним вимогам до наукових робіт згідно з державним стандартом ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки та техніки. Структура і правила оформлення».

Під час складання списку використаних джерел необхідно дотримуватися національного стандарту ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Відповідність оформлення кваліфікаційної роботи встановленим вимогам визначається шляхом проведення нормоконтролю науково-педагогічним працівником, що має відповідне навчальне навантаження.

3.11. При написанні кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти повинен дотримуватись академічної доброчесності, а саме:

- здійснювати посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надавати достовірну інформацію про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність.

Порядок перевірки кваліфікаційних робіт на наявність запозичень з інших джерел регламентується «Тимчасовим положенням про перевірку кваліфікаційних робіт на наявність запозичень з інших джерел».

3.12. Захист кваліфікаційної роботи відбувається прилюдно на відкритому засіданні ЕК.

Оцінювання рівня якості підготовки

4.1. Оцінювання рівня якості підготовки бакалавра з захисту і карантину рослин здійснюють члени ЕК на основі встановлених правил,

принципів (об'єктивності, індивідуальності, комплексності, етичності та компетентнісного підходу), критеріїв, системи і шкали оцінювання з використанням форм і методів діагностики, визначених програмою атестації з урахуванням рівня досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей.

4.2. Об'єктом оцінювання якості підготовки бакалавра є набута система компетентностей бакалавра з захисту і карантину рослин, відтворена у процесі виконання теоретичних (тестових) завдань та виконання і захисту кваліфікаційної роботи.

4.3. Результати оцінювання рівня якості підготовки з захисту і карантину рослин повинні довести, що випускник:

- має концептуальні знання, здобуті у процесі навчання та практичної діяльності, включаючи основи знань сучасних досягнень науки у сфері захисту і карантину рослин;

- вміє розв'язувати спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері захисту і карантину рослин або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

4.4. Рівень якості підготовки бакалавра визначається з використанням комплексної системи оцінювання: за 100-бальною, 4-бальною, та Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (за шкалою «А», «В», «С», «D», «Е», «FX», «F»).

4.5. Загальні критерії оцінювання тестових завдань:

- понад 90 % правильних відповідей – «відмінно» (90-100 балів, А – за шкалою ЄКТС);

- 75-89 % правильних відповідей – «добре» (75-83 % – 74-81 бали, С – за шкалою ЄКТС; 84-90 % – 82-89 бали, В – за шкалою ЄКТС);

- 60-75 % правильних відповідей – «задовільно» (60-67 % – 60-63 бали, Е – за шкалою ЄКТС; 68-75 % – 64-73 бали, D – за шкалою ЄКТС);

- Менше 60 % правильних відповідей - «незадовільно» (31-60 % – 35-59 балів, FX – за шкалою ЄКТС; 0-30 % – 1-34 балів, F – за шкалою ЄКТС).

4.6. Критерії оцінювання захисту кваліфікаційної роботи:

- чіткість, повнота та послідовність розкриття кожного питання плану і теми роботи в цілому;

- науковість стилю викладання;

- відсутність орфографічних і синтаксичних помилок;

- правильне оформлення роботи відповідно до стандартів;

- повнота відповіді на запитання членів ЕК.

4.7. Результати захисту кваліфікаційних робіт оцінюються з використанням комплексної системи оцінювання: за 100-бальною, 4-бальною, та Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (за шкалою «А», «В», «С», «D», «Е», «FX», «F»).

Захист кваліфікаційної роботи оцінюється на «відмінно» (90-100 балів; А – за шкалою ЄКТС), якщо в кваліфікаційній роботі: зроблено власне

оцінювання різних літературних джерел, використано сучасні методи дослідження, побудовано формалізовану модель проблеми, проведено комплексні наукові дослідження, розрахунки і на їх основі – сформульовано аргументовані висновки; результати наукового дослідження опубліковано у наукових виданнях та/або матеріалах наукових конференцій; при захисті перед ЕК здобувач вищої освіти виявив глибоке розуміння основних проблем досліджуваної ним теми, досконале володіння її матеріалами, дав кваліфіковані відповіді на задані йому питання і подав істотні докази на захист висунутих в роботі окремих положень та висновків.

Захист кваліфікаційної роботи оцінюється на «добре» (74-89 балів; С або В – за шкалою ЄКТС), якщо в кваліфікаційній роботі: зроблено власне оцінювання використаних літературних джерел, самостійно проаналізовано підібраний матеріал, дані підприємства на базі якого проводились дослідження (агрокліматичні показники, характеристика сортів чи гібридів сільськогосподарських культур, включених у дослідження тощо), проведено комплексні дослідження, зроблено висновки, але вони не є достатньо аргументованими; результати наукового дослідження опубліковано у наукових виданнях та/або матеріалах наукових конференцій; при захисті перед ЕК здобувач вищої освіти виявив добре розуміння проблем досліджуваної ним теми, володіння її матеріалами, дав кваліфіковані відповіді на питання в роботі окремих положень та висновків.

Захист кваліфікаційної роботи оцінюється на «задовільно» (60-73 бали; Е або D – за шкалою ЄКТС), якщо в кваліфікаційній роботі розкрито тему, прореферовано необхідні літературні джерела, проведені дослідження з порушенням методичних вимог до їх виконання, сформульовано висновки без необхідного їх обґрунтування; результати наукового дослідження опубліковано у наукових виданнях та/або матеріалах наукових конференцій; при захисті перед ЕК здобувач вищої освіти вірно сформулював головні проблеми теми роботи, але правильно відповів не на всі поставлені йому питання.

Захист кваліфікаційної роботи оцінюється на «незадовільно» (1-63 бали; FХ або F – за шкалою ЄКТС), якщо в кваліфікаційній роботі не дотримано більшість вимог, визначених цими засобами діагностики; кваліфікаційна робота має компілятивний характер з елементами переписування першоджерел, більша частина кваліфікаційної роботи містить поверховий опис конкретних явищ, положень, показників; при захисті перед ЕК здобувач вищої освіти не виявив знань основних положень, не зміг відповісти на суттєві питання з теми дослідження.

4.8. За результатами захисту кваліфікаційної роботи на закритому засіданні ЕК більшістю голосів приймає рішення щодо оцінки захисту і роботи.

Порядок присвоєння кваліфікації

За результатами успішного складання атестаційного екзамену та захисту кваліфікаційної роботи ЕК приймає рішення про присвоєння кваліфікації

бакалавра з захисту рослин і про видачу випускнику диплома державного зразка.

Перелік нормативних документів, на яких базується програма атестації

«Програма атестації здобувачів вищої освіти. Освітньо-професійна програма «Захист і карантин рослин» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 202 Захист і карантин рослин галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство сформована на основі таких нормативних документів:

- Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556-VII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>;
- Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145-VIII. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>;
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21.12.2017 № 1648) «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти». URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf>;
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15>;
- Національний освітній глосарій: вища освіта. https://www.researchgate.net/publication/293632087_Nacionalnij_osvitnij_glosarij_visa_osvita
- Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (зі змінами). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text>;
- Стандарт вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ступеня «бакалавр» галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство спеціальність 202 Захист і карантин рослин. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/26/202-zakhist-i-karantin-roslin-bakalavr.pdf>.
- Положення про атестацію здобувачів вищої освіти у Полтавській державній аграрній академії. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/2371/polozhennya-pro-atestaciyu-zdobuvachiv-vyshchoyi-osvity-u-pdaa.pdf>.